

## AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3348/2018. (XI. 12.) AB HATÁROZATA

a Fővárosi Ítélőtábla 7.Pf.20.534/2016/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapításáról és megsemmisítéséről

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Czine Ágnes* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával, és *dr. Salamon László* és *dr. Stumpf István* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta a következő

### h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Fővárosi Ítélőtábla 7.Pf.20.534/2016/4. számú ítélete alaptörvény-ellenes, ezért azt megsemmisíti.

### I n d o k o l á s

#### I.

- [1] 1. A Balsai Ügyvédi Iroda (1024 Budapest, Margit körút 15–17.) által képviselt gazdasági személy indítványozó (a továbbiakban: indítványozó) alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] 1.1. Az indítványozó a Fővárosi Törvényszék mint elsőfokú bíróság útján 2016. szeptember 16-án benyújtott, és az Alkotmánybíróságra 2016. október 3-án érkezett indítványában az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján kérte a Fővárosi Ítélőtábla 7.Pf.20.534/2016/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseiként a IX. cikk (1) és (2) bekezdéseit jelölte meg.
- [3] 2. Az alkotmányjogi panasz mellékleteként csatolt dokumentumokból az alapüggyel kapcsolatban megállapítható, hogy az indítványozó internetes hírportál kiadója volt. A hírportálon az indítványozó 2015. február 1-jén cikket közölt „Szilvász: Az ügyészek bocsánatot kértek tőlem a koholt vádak miatt!” címmel, amelyet egy, az alapügy felpereséről (a továbbiakban: felperes) készült fényképpel illusztrált. Ezt az illusztrációként használt fényképet a felperesről korábban egy bírósági büntető eljárás során, a Pesti Központi Kerületi Bíróságon, a 2011. április 12–13. napjain megtartott folytatódó tárgyaláson készítette egy másik hírportál munkatársa, az érintett hozzájárulása nélkül. Akkor a fénykép közzétele miatt a felperes személyiségi jogi pert indított a hírportál ellen, amelyet meg is nyert, ugyanis a Fővárosi Törvényszék a 62.P.25.613/2013/7. számú ítéletével, majd a Fővárosi Ítélőtábla a 2.Pf.21.202/2014/4/II. számú ítéletével megállapította a képmás védelméhez való joga megsértését, és részére nem vagyoni kártérítést is megítélt, egyúttal magánlevélben történő bocsánatkérésre is kötelezve az érintett hírportált. A kérdéses fényképen a felperes jól felismerhető, a bírósági tárgyalóteremben a vádlottak padján ül öltönyben, mellette az aktatáskája látható, mögötte pedig a sajtó munkatársai fényképeznek. Az indítványozó ezt a jogsértően készített és bemutatott fényképet használta fel a 2015. február 1-jén megjelent cikk illusztrálására. A cikk a felperes egy hetilapnak adott interjút elemezte. A cikk szerint a felperes elmondta, hogy szinte mindegyik ellene indított büntetőügyben előfordult, hogy az ügyészség egyik képviselője elnézést kért tőle, és elmondta, hogy parancsot teljesít. A cikk kitér rá, hogy a felperest a bíróság immár jogerősen felmentette a hivatali visszaélés vádjáról. Ezenkívül a cikk több állítást is idéz a felperestől, így

pl. azt, hogy a korábbi bírósági büntető ügyben az ügyészség a Fidesz segítségére sietett, felmentése azonban az akkori Kormány és a nemzetbiztonsági szervek tisztaságát is mutatja; továbbá, hogy az ügyészség ritkán emel vádat jobboldali politikusokat érintő ügyekben, pedig ő titkosszolgálati miniszterként sok jelentést olvasott ilyen politikusok gyanús ügyeiről; illetve azt az állítását is, hogy őt a perben ártatlanul ítélték el.

- [4] 2.1. A felperes az indítványozó ellen személyhez fűződő jog megsértése miatt pert indított, és kérte, hogy a bíróság állapítsa meg a képmáshoz fűződő személyiségi joga megsértését, az indítványozó eltiltását a további jogsértéstől, kötelezését a fénykép eltávolítására az internetes hírportálról, továbbá az indítványozó kötelezését megfelelő elégtétel adására olyan módon, hogy a felperestől magánlevélben kérjen elnézést, és fizessen meg a részére 500 000 Ft sérelemdíjat, annak kamataival együtt.
- [5] A Fővárosi Törvényszék a 40.P.23/702/2015/4. számú, 2016. január 12-én kelt ítélettel a felperes keresetét alaptalannak találta és elutasította.
- [6] Az ítélet indokolásában a bíróság hivatkozott a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:42. § (2) bekezdésére, 2:43. § g) pontjára és 2:44. §-ára. Megállapította, hogy a felperes azon büntetőeljárásban, melynek során róla a fénykép készült, jegyzőkönyvbe foglalt módon tiltakozott az ellen, hogy róla a sajtó kép- illetve hangfelvételt nyilvánosságra hozzon. Elemezte a korábban hatályos, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) kapcsolódó 80. § (1) és (2) bekezdéseit, megállapítva, hogy azok alapján a fénykép jogsértő módon keletkezett és került nyilvánosságra. Ugyanakkor a fénykép 2015. február 1-jei felhasználásának megítélését döntően befolyásolja, hogy időközben hatályba lépett a Ptk. A bíróság megállapította, hogy a felperes közszereplő volt a kérdéses büntetőeljárás megindításakor, és annak tartama alatt is, ugyanis 1990-től 2005-ig különböző magas kormányzati és egyéb állami tisztségeket töltött be. A korábbi ügy elnevezés két büntetőeljárásra utalt, melyekben a felperes vádlottként szerepelt. Az ügyek a felperes, mint közszereplő magatartásával foglalkoztak, ezért jelentős közérdekklődés kísérte őket, az eljárások a sajtón keresztül országos nyilvánosság előtt zajlottak. E tekintetben hozott jelentős változást a Ptk. a régi Ptk.-hoz képest: A Ptk. 2:44. §-a szerint „[a] közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok gyakorlása a közéleti szereplő személyiségi jogainak védelmét szükséges és arányos mértékben, az emberi méltóság sérelme nélkül korlátozhatja”; a bíróság pedig úgy találta, hogy e rendelkezés alapján méltányolható közérdek szól a felperes időközben már befejeződött büntető ügyével kapcsolatos kérdések nyilvánosság előtti megvitatásához. Méltányolható az is, hogy az erről szóló cikket az indítványozó egy fényképpel kívánta illusztrálni. A bíróság részletesen elemezte a kérdéses fényképet, és azt nem találta öncélúnak, gúnyosnak, bántónak, a felperes emberi méltóságát sértőnek. Kitért arra is, hogy a régi Ptk. hatályban volta alatt valóban töretlen volt a bírói gyakorlat abban, hogy a közszereplőkről is csak a hozzájárulásukkal lehetett képfelvételt készíteni büntetőeljárás során, azonban a Ptk. hatályba lépését követően készített, illetve felhasznált képek esetében már az új szabályozás érvényesül. Ezért az, hogy a bíróság a jelen ügyben a fénykép 2015. február 1-jei felhasználását nem találta jogsértőnek, egyáltalán nem jelenti azt, hogy a fénykép eredeti elkészítése és felhasználása is jogszerű lett volna. A jelen eljárásban csak a fénykép felhasználásának jogszerűségéről kellett dönten, hiszen azt a felperes sem állította, hogy a fényképet az indítványozó készítette volna. Végül a bíróság azt is figyelembe vette, hogy az indítványozónak tekintettel kellett lennie arra, hogy az illusztrációként választott fénykép eredetileg jogsértő módon keletkezett és került nyilvánosságra. A bíróság szerint azonban a felhasználás időpontjában, 2015. február 1-jén az indítványozó már bízhatott abban, hogy a Ptk. 2:44. §-a alapján a magatartása jogszerűnek fog minősülni. Az indokolás szerint: „[B]ár a felperes jelenleg közszereplőnek már nem tekinthető, az őt ábrázoló kép közszereplői időszakában keletkezett, ráadásul olyan büntetőügy kapcsán, mely a felperes közszereplőként elkövetett magatartását, gyakorolt tetteit vizsgálta, ami kifejezetten a nyilvánosságra tartozik, hiszen az állampolgárokat érinti, életviszonyaikat befolyásol(hat)ja.”
- [7] 2.2. Az elsőfokú ítélet ellen a felperes fellebbezett. A fellebbezés folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla az alkotmányjogi panasszal támadott 7.Pf.20.534/2016/4. számú, 2016. június 24-én kelt ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta, megállapította a felperes képmáshoz való jogának megsértését, az indítványozót a további jogsértéstől eltiltotta, kötelezte a fénykép eltávolítására az internetes hírportálról, továbbá kötelezte, hogy a felperestől magánlevélben kérjen elnézést, és fizessen meg a részére 500 000 Ft-ot és annak 2015. február 1-jétől járó késedelmi kamatát.
- [8] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést alaposnak találta, nem értett egyet az elsőfokú bíróság érdemi döntésével, és hangsúlyozta, hogy a jelen ügyben annak van jelentősége, hogy a fénykép készítésekor a büntetőeljárásról

szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: régi Be.) 74/B. § (1) bekezdés első mondata úgy szövelt, hogy „a bírósági tárgyalásról a nyilvánosság tájékoztatása érdekében hang- vagy képfelvételt a tanács elnöke engedélyével, a bírósági tárgyaláson jelenlévő személyről – a bíróság tagjain, a jegyzőkönyvvezetőn, az ügyészen és a védőn kívül – csak az érintett hozzájárulásával szabad készíteni.” Ez a szabályozás nem tett különbséget a jelenlévők között közszereplői minőségük szerint, ezért a büntetőeljárásban tartott bírósági tárgyaláson közszereplő személyről is csak a hozzájárulása alapján készíthető hang- vagy képfelvétel. Ezt a konkrét esetben a felperes kifejezetten megtiltotta, emiatt pedig a róla a tárgyalóteremben készült fénykép nyilvánosságra hozatala attól függetlenül jogellenes, hogy a büntetőeljárás a felperes közéleti tevékenységével függött össze. A indoklás szerint „[a] bírósági tárgyalóteremben, nyilvános tárgyaláson, a büntetőeljárás vádlottjaként történő megjelenés nem nyilvános közszereplés, az nem az érintett személy autonóm döntésétől vagy akaratelhatározásától függő megnyilvánulás.” A bíróság azonban megvizsgálta azt is, hogy a sajtónak a szabad tájékoztatáshoz fűződő joga mennyiben korlátozhatta a felperes képmás védelméhez fűződő személyiségi jogát. Az indítványozó e körben hivatkozott két alkotmánybírósági határozatra – a 7/2014. (III. 7.) AB határozatra és a 28/2014. (IX. 29.) AB határozatra –, amelyekre reagálva a Fővárosi Ítéltábla kifejtette: az Alkotmánybíróság a Ptk. 2:44. §-ának vizsgálatakor továbbra is fenntartotta, hogy a közélet szabad vitatását biztosító alapjogok (szólás- és sajtószabadság) korlátja lehet a személyiségvédelem, amely a közhatalmat gyakorlókat és a közszereplő politikusokat is megilleti, ha nem közéleti tevékenységük, hanem magán- és családi életük érintett. A hivatkozott másik AB határozat kapcsán pedig arra mutatott rá a Fővárosi Ítéltábla, hogy a jelen ügyben illusztrációként felhasznált fénykép nem a tudósítás tárgyát képező eseményről – a felperes egy hetilapnak adott interjújáról – készült, hanem egy a felperessel szemben korábban lefolytatott büntetőeljárás során, egy évekkel korábban tartott tárgyaláson. Ezért „[a] felperest a tárgyalóteremben a vádlottak padján ábrázoló képfelvétel közzététele öncélú, meghaladja az esemény hű illusztrálásához szükséges tartalmat. Ezért az adott esetben a közszereplő felperes képmás védelméhez fűződő személyiségi joga arányosan korlátozza a sajtó véleménynyilvánításhoz, ezen belül a közéleti eseményekről szóló szabad tájékoztatáshoz való jogát.” A Fővárosi Ítéltábla arra is kitért, hogy az indítványozó az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJB) két döntésére is hivatkozott álláspontja alátámasztásaként [EJB, *Österreichischer Rundfunk kontra Ausztria* (35841/02), 2006. december 7.; EJB, *Verlagsgruppe News GmbH kontra Ausztria* (No. 2) (10520/02), 2006. december 14.], de azok tényállása eltér a most vizsgált ügy tényállásától. Az indoklás ismételt kiemelte, hogy a közszereplő képmása nem szabad felhasználás tárgya, nem lehet felhasználni a közszereplő megnyilvánulásaitól független tartalmak és vélemények illusztrálására, mert az öncélú, nem a tudósítás tartalmához kapcsolódik, és így az ábrázolt személy lejáratását eredményezheti. Ez pedig nem szolgálja a közérdeklődésre számot tartó eseményekről (pl. egy büntetőeljárásról) szóló tudósítást, a valósághű tájékoztatást. A konkrét ügyben az indítványozó egy a felperes ellen folyó több ügyről szóló tudósítás illusztrációjaként használta fel a felperesről évekkel korábban, más büntetőeljárásban tartott tárgyaláson, a tárgyalóteremben hozzájárulása nélkül készült képfelvételt. Ez a felhasználás – mivel a fénykép a tartalomhoz nem kapcsolódik – a személyiségi jogok aránytalan sérelmével járt. Nem tette jogszerűvé a fénykép közzétételét az időközben hatályba lépett Ptk. sem. A Fővárosi Ítéltábla ezért az ítélet rendelkező részében foglaltak szerint megváltoztatta az elsőfokú bíróság döntését.

- [9] 3. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján terjesztett elő alkotmányjogi panaszt a Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.534/2016/4. számú ítélete ellen. Előadta, hogy az egyedi ügyben érintett, mivel a bírósági eljárásban alperesként vett részt. Az alkotmányjogi panaszt határidőben adta postára, jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, felülvizsgálati eljárás vagy perújítás pedig nincs folyamatban. A támadott ítélet megsemmisítését azért kérte, mert azt ellentétesnek tartotta az Alaptörvény IX. cikk (1) és (2) bekezdéseiben biztosított véleménynyilvánítás és a sajtó szabadságával. Véleménye szerint a támadott ítélet kizárta, hogy a közéleti szereplőről közhatalmi tevékenységével kapcsolatban indult büntetőeljárás során készített képfelvételt – amennyiben az nem megalázó – az érintett személlyel kapcsolatos közéleti vita során, az ő hozzájárulása nélkül felhasználják.
- [10] 3.1. Az alkotmányjogi panasz bemutatta a történeti tényállást és a pertörténetet, idézve az érintett internetes hírportálon megjelent cikk tartalmát és bemutatva az illusztrációként használt fényképet. Ezt követően elemezte az Alaptörvény IX. cikk (1) és (2) bekezdéseit, hivatkozva arra, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága kommunikációs alapjogként igen tág: beletartozik, amikor a média közéleti kérdésben bírálatot fogalmaz meg, és az is, amikor a média a jelenkor eseményeiről képi tudósítást ad közre. Az előbbi tekinteti a közéleti véleménynyilván-

nítás jogának, az utóbbit pedig a sajtó szabad tudósításhoz való jogának. Az indítványozó kifejtette, hogy a sajtó – mások emberi méltóságát meg nem sértve – dönthet arról, milyen képi illusztrációt használ fel véleménye, bírálata kifejezéséhez. Ezenkívül a tárgybeli cikkben – értékelése szerint – a jelenkor eseményeiről való szabad tudósításról, társadalmi kérdések nyilvánosság elé tárásáról is szó van, amely a további véleményalkotás előfeltétele. Az alkotmányjogi panasz szerint a támadott ítélet alaptörvény-ellenesen értelmezte a közügyekre vonatkozó közlés, a nyilvános közéleti szereplés és a közérdeklődésre számot tartó tudósítás fogalmait, és alaptörvény-ellenesen állapította meg, hogy a fénykép közzétételéhez a felperes engedélyére lett volna szükség.

- [11] 3.2. Az indítványozó hivatkozott a 7/2014. (III. 7.) AB határozatra, és ennek kapcsán kiemelte, hogy a politikai véleményszabadság fókuszában elsősorban maguk a közügyek, nem pedig a közszereplők állnak. A közügyekre vonatkozó szólások fokozott védelmet élveznek, ezáltal korlátozhatják az érintettek személyiségi jogait. Az indítványozó álláspontja szerint a közéleti szereplőt a közhatalmi tevékenysége összefüggésében indult büntetőeljárás során a tárgyalóteremben ábrázoló fénykép önmagában is a közügyekre vonatkozó közlés mint a jelenkor eseményeiről való tényszerű, képi tudósítás. Ezért fokozott alkotmányos védelmet élvez, korlátozva a közéleti szereplő személyiségi jogait; egyes kiemelt büntetőeljárások tárgya ugyanis nem vitásan közügynek tekintendő, ezért nyilvánvalóan a közéleti szereplők ilyen eljárásokban való részvétele is közügy. Ilyen közügynek minősül a felperessel szemben folytatott büntetőeljárás is, annak ellenére is, hogy az már befejeződött (az indítványozó szerint hasonlóképpen közügynek minősülnek más, már lejátszódott események is, mint pl. a rendszerváltoztatás, a privatizációs ügyek, híres és közismert bűnügyek). Az alkotmányjogi panasz hangsúlyozza, hogy a közvélemény számára általánosságban is fontos annak feltárása, hogy indokolt-e a közhatalmat gyakorló személyekkel szemben büntetőeljárást lefolytatni, és ezen eljárásoknak mi lett a sorsa.
- [12] Kitér arra is, hogy a közéleti szereplők magánéletének egyes mozzanatait is szorosan kapcsolódhatnak közügygé vált eseményekhez. Közérdekű kérdésekben az érintetteknek el kell fogadniuk, hogy a múltban tanúsított magatartásuk folyamatos nyilvános vizsgálódás tárgyát képezi, ezért a kérdéses fénykép megjelenítése sem hatol be indokolatlanul a közéleti szereplő magánszférájába.
- [13] 3.3. Az indítványozó azzal is érvelt, hogy a Fővárosi Ítéltábla támadott ítélete az Alaptörvény IX. cikk (2) bekezdését sértő módon szűkítette a közérdeklődésre számot tartó tudósítás és szabad tájékoztatás fogalmait. Az ítélet azon érvelése szerint ugyanis, hogy a felperesről korábban készített fénykép nem kapcsolódik a tudósítás tartalmához, öncélú és az érintett lejárataához vezet, a sajtó nem illusztrálhatná pl. archív felvételekkel a jelenkor eseményeiről szóló tudósításait. A cikkek illusztrálásának egyedüli korlátja az indítványozó szerint az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdésében foglalt mások emberi méltóságának megsértése lehet. A bíróság említett jogértelmezése ráadásul a véleménynyilvánítás szabadságát is sérti, adott esetben ugyanis az is véleményként fejez ki, ha egy közéleti szereplőnek a közélet tisztaságával kapcsolatos kijelentései a sajtóban az közéleti szereplőről a bíróságon készített felvétellel jelenik meg, így kérdőjelezve meg az általa mondottak hitelességét.
- [14] 3.4. Az alkotmányjogi panasz felhívta az Alkotmánybíróságot 28/2014. (IX. 29.) AB határozatát is, amikor amellett érvelt, hogy valamely, a jelenkor eseményével kapcsolatban a nyilvánosság figyelme elé került személyről készített képfelvétel ezen eseménnyel összefüggésben általában az érintett engedélye nélkül nyilvánosságra hozható. Ilyenkor a sajtószabadságnak csak az emberi méltóságból fakadó jogok szabnak gátat, vagyis a tudósítás nem lehet öncélú, nem irányulhat a képen szereplő megalázására. Az indítványozó szerint ilyen esetekben a sajtószabadság és a méltóságvédelmen alapuló képmáshoz való jog közötti összeütközést egyedi mérlegeléssel úgy kell feloldani, hogy meg kell vizsgálni, az érintett személy képmásának nyilvánosságra hozatala a közérdeklődésre számot tartó tájékoztatás körébe tartozik-e. „Habár elsősorban a rendes bíróságra tartozó kérdés polgári ügyben, hogy milyen eseményt tekint közszereplésnek, közéleti szereplésnek, milyen felvételt minősít tömegfelvételnak vagy a személyiségi jogokat sértőnek a Ptk. alapján, az értelmezésnél az Alaptörvényre is megfelelően figyelemmel kell lenni. [...] A nyilvános helyen készült, nem sértő, az érintett személyt tárgyilagosan ábrázoló felvétel általában nyilvánosságra hozható engedély nélkül, ha az a közérdeklődésre számot tartó tudósításhoz kapcsolódik, a jelenkor eseményeiről való szabad tájékoztatásához kötődik” [28/2014. (IX. 29.) AB határozat, Indokolás [44]].
- [15] Az indítványozó szerint a vizsgált ügyben a bíróság a fent írtakkal ellentétesen, alaptörvény-ellenes módon értelmezte a Ptk. 2:44. §-át, amikor a fénykép nyilvánosságra hozatalát a felperes engedélyéhez kötötte. Az alaptörvény-konform jogértelmezés – figyelemmel az Alaptörvény 28. cikkére is – az indítványozó szerint kizárólag



az lehet, hogy a közéleti szereplőről a közhatalmi tevékenységével kapcsolatban indult büntetőeljárás során készített képfelvétel (amennyiben az nem megalázó) az érintett személy hozzájárulása nélkül is felhasználható.

- [16] 3.5. Az indítványozó kitért a büntetőbírószági tárgyaláson készült és nyilvánosságra hozott fénykép, valamint az ártatlanság védelme [Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdés] összefüggésére is. A témakör kapcsán az EJB esetjogát idézte, hivatkozással arra, hogy a nemzetközi szerződések által biztosított jogvédelemnél semmiképpen nem lehet alacsonyabb az Alkotmánybíróság által nyújtott alapjogvédelem. A fent írt két EJB döntéssel azt kívánta alátámasztani az indítványozó, hogy korábbi büntetőeljárás során készített felvételt is közölhet a média, továbbá, hogy nem lehet közéleti szereplők képmásának közzétételét általános jelleggel megtiltani még büntetőeljárásról szóló tudósítások esetében sem; rámutatva ugyanakkor arra is, hogy a felperesről készített fényképről önmagában egyébként sem lehet megállapítani, hogy az pontosan mikor, melyik büntetőeljárás tárgyalásán készült. Mindezekből az alkotmányjogi panasz szerint az a konklúzió vonható le, hogy nem annak van perdöntő jelentősége, hogy a kérdéses fénykép hol készült, hanem annak, hogy az a tudósítás tartalmát jelentő közüggel összefüggésbe hozható-e. Ezért kérte az Alkotmánybíróságtól a Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.534/2016/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.

## II.

- [17] Az Alaptörvény érintett rendelkezései:

„IX. cikk (1) Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához.

(2) Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét, biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit.

[...]

(4) A véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére.”

„28. cikk A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.”

## III.

- [18] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése előírja, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálása előtt dönteni kell annak befogadásáról. A panaszt akkor lehet befogadni, ha az megfelel a törvényben előírt formai és tartalmi követelményeknek, különösen az Abtv. 26–27. és 29–31. §-aiban foglalt feltételeknek. Ezeken kívül az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt kritériumoknak.
- [19] Az Alkotmánybíróság tanácsa megvizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság formai és tartalmi követelményeinek eleget tesz-e, és 2018. február 20-án az indítvány befogadásáról döntött. Az Abtv. 29. §-a szerinti alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként értékelte az ügyben azt, hogy az Alaptörvény IX. cikk (1) és (2) bekezdéseiben foglalt véleménynyilvánítás és sajtó szabadsága, valamint a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás kiterjed-e arra, hogy az indítványozó az érintett internetes hírportálon megjelent, fent hivatkozott cikket a jogvita tárgyát képező fényképpel illusztrálja, vagy pedig e cselekménye a felperes emberi méltósághoz való jogából levezethető képmáshoz való személyiségi jogának a megsértését jelenti.

## IV.

- [20] Az alkotmányjogi panasz megalapozott.

- [21] 1. A 25/2013. (X. 4.) AB határozat indokolásának [49] bekezdése értelmében az Alkotmánybíróságnak az alkotmányjogi panasz alapján folytatott eljárásokban elsősorban jogvédelmi szerepe van, mert az Abtv. 26–27. §-ok

rendelkezései értelmében az a feladata, hogy az Alaptörvényben biztosított alkotmányos alapjogoknak ténylegesen érvényt szerezzen. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja [megerősítette: 9/2015. (IV. 23.) AB határozat, Indokolás [27]–[28]; 19/2016. (X. 28.) AB határozat, Indokolás [28]]. Az Alkotmánybíróság a 3/2015. (II. 2.) AB határozatban hangsúlyozta, hogy „[a]z Alaptörvény 28. cikke szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvénynek ez a rendelkezése a bíróságok számára alkotmányos kötelezettségként írja elő, hogy ítélező tevékenységük során a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék [...]. Ebből a kötelezettségből következik, hogy a bíróságnak a jogszabályok adta értelmezési mozgástér keretein belül azonosítania kell az elé kerülő ügy alapjogi vonatkozásait, és a bírói döntésben alkalmazott jogszabályokat az érintett alapjog alkotmányos tartalmára tekintettel kell értelmeznie. A bírói döntések alkotmányossági felülvizsgálatát lehetővé tevő alkotmányjogi panasz (Abtv. 27. §) az Alaptörvény 28. cikkének érvényesülését szolgáló jogintézmény. Ilyen panasz alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes” (Indokolás [17]–[18]).

- [22] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában arra hivatkozott, hogy a Fővárosi Ítélet tábla 7.Pf.20.534/2016/4. számú ítélete azért sérti az Alaptörvény IX. cikk (1) és (2) bekezdéseiben biztosított véleménynyilvánítás és sajtó szabadságát, mert kizárta, hogy a közéleti szereplőről annak közhatalmi tevékenysége kapcsán indult büntetőeljárás során készített képfelvételt közéleti vita során, az érintett hozzájárulása nélkül fel lehessen használni.
- [23] E kifogás elbírálásához az Alkotmánybíróságnak elsőként azt kell vizsgálnia, hogy az indítványozó által közölt cikk és az annak illusztrálására felhasznált fénykép közérdeklődésre számot tartó eseményről szóló beszámoló-nak minősíthető-e, kapcsolatos-e közvitával, és így kiterjed-e rá a közügyek vitatását megillető magas szintű alkotmányos védelem. Ezt követően azt is értékelni kellett, hogy a jogvita tárgyát képező fénykép összefüggésben áll-e a cikk szöveges tartalmával, vagy attól függetlenül a felperest önmagában is megalázó helyzetben ábrázolja-e.
- [24] 3. A fenti kérdések megválaszolásához az Alkotmánybíróság áttekintette releváns esetjogát. Legutóbb a 3021/2018. (I. 26.) AB határozat világított rá, hogy „az Alkotmánybíróság az elmúlt években már nemcsak általában foglalkozott a közügyek vitatását szolgáló alapjogok és a közéleti szereplők, közhatalmat gyakorlók személyiségvédelmének ütközésével [lásd különösen a 7/2014. (III. 7.) AB határozatot], hanem több ízben is kifejezetten a sajtószabadság és a képmásvédelem összehangolásának alkotmányos szempontjait vizsgálta” (Indokolás [17]).
- [25] 3.1. A szólásszabadság személyiségvédelmi határainak meghatározásakor az Alkotmánybíróság következetesen annak tulajdonít döntő jelentőséget, hogy közügyek vitájában megfogalmazott álláspont képezi-e a vizsgálat tárgyát; szem előtt tartva ezzel együtt azt is, hogy „[a] közügyek megvitatásának lényegi részét jelentik a közügyek alakítóinak tevékenységét, nézeteit, hitelességét érintő megnyilvánulások. A társadalmi, politikai viták jelentős részben éppen abból állnak, hogy a közélet szereplői, illetve a közvitában – jellemzően a sajtón keresztül – résztvevők egymás elképzeléseit, politikai teljesítményét és azzal összefüggésben egymás személyiségét is bírálják. [...] Annak ellenére tehát, hogy a közéleti véleménynyilvánítás fókuszában maguk a közügyek – nem pedig a közszereplők – állnak, a közügyek alakítóinak személyiségét érintő megnyilvánulások túlnyomó része szükségszerűen és elkerülhetetlenül a politikai véleménynyilvánítás védelmi körébe tartozik. A közügyek vitatásának kiemelkedő alkotmányos jelentősége ezért azzal jár, hogy a közéleti szereplők személyiségének védelmében a szólás- és sajtószabadság szűkebb körű korlátozása felel csak meg az Alaptörvényből levezethető követelményeknek. [...] E követelmények a büntetőjogi felelősségre vonáson túl a polgári jogi jogkövetkezmények tekintetében is irányadók. A kártérítések – az új Ptk. rendszerében:

- sérelemdíjak – alkalmazásának szélesre tárt lehetősége szintén komoly visszatartó erőt jelenthet a közvitában való részvételtől” {7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [48]. Hasonlóan: 13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [25]–[27]; 3001/2018. (I. 10.) AB határozat, Indokolás [20]–[25]}.
- [26] Az Alaptörvény IX. cikk (4) bekezdését vizsgálva az Alkotmánybíróság azt is kimondta, hogy „az emberi méltóságból fakadó becsületvédelem, jó hírnév és az állami intézményekbe vetett közbizalom a véleményszabadság és így a közügyeket érintő szólás alkotmányosan igazolható korlátját jelenti. Nyilvánvaló emellett az is, hogy nem a közéleti véleménynyilvánítás szabadságával él, aki a másik személy emberi mivoltában való megalázása érdekében használ súlyosan bántó, vagy sértő kifejezéseket. Ennek megfelelően az emberi státuszt közvetlenül megtestesítő emberi méltóság a közéleti vita szabadságának határvonalát jelöli ki. A közügyeket vitató szólásnak az emberi méltóság e korlátozhatatlan, az emberi státuszt meghatározó lényege előtt kell engednie.” {13/2014. (IV. 18.) AB határozat, Indokolás [29]}
- [27] 3.2. Közelebből, a sajtószabadság és a képmásvédelem egymásra tekintettel való mérlegeléséhez irányadó alkotmányos szempontokat az Alkotmánybíróság elsőként a köztéri politikai gyülekezéseken szolgálatot teljesítő rendőrök képmáshoz való jogának korlátozottságát kimondó 28/2014. (XI. 29.) AB határozatban fogalmazta meg. Az itt kifejtettek szerint „[m]indaddig, amíg valamely tájékoztatás nem visszaélés a sajtószabadság gyakorlásával, az emberi méltóság védelmével összefüggésben a személyiségi jogok sérelmére való hivatkozás ritkán alapozza meg a sajtószabadság gyakorlásának a korlátozását. Valamely jelenkori eseménnyel kapcsolatban a nyilvánosság figyelme elé került személyről készült képmás általában az eseménnyel összefüggésben az engedélyük nélkül nyilvánosságra hozható” (Indokolás [42]). Ezen alkotmánybíróági határozat azt is rögzítette, hogy „[r]endőri bevetés demonstrációkon minden esetben a jelenkor eseményének minősül, még akkor is, ha a rendőrök nem igazi »részvevői« a törtéetésnek. Ezért az arról készült felvétel a képen lévők hozzájárulása nélkül közvetíthető a nyilvánosság felé, kivéve, ha ez a rendőr emberi méltóságának – mint az emberi mivolt benső lényegét feltétlenül megillető védelemnek – sérelmét jelenti; ilyen lehet például a hivatása gyakorlása során megsérült rendőr szenvedésének bemutatása. A jelenkor történéseinek bemutatásához fűződő érdek, mint a fényképfelvétel engedély nélküli nyilvánosságra hozatalának az alkotmányos alapja általában nem érvényesül akkor sem, amikor a képen csak egyetlen egy személy látható. Ilyenkor a sajtószabadság és a méltóságvédelmen alapuló képmáshoz való jog közötti érdekütközést egyedi mérlegeléssel kell feloldani, és azt kell vizsgálni, hogy a személy képmása, ennek a nyilvánosságra hozatala a jelenkor történéseinek bemutatása, illetve a közhatalom gyakorlása szempontjából közérdeklődésre számot tartó tájékoztatás körébe tartozik-e. [...] A nyilvános helyen készült, nem sértő, az érintett személyt tárgyilagosan ábrázoló felvétel általában nyilvánosságra hozható engedély nélkül, ha az a közérdeklődésre számot tartó tudósításhoz kapcsolódik, a jelenkor eseményeiről való szabad tájékoztatásához kötődik” (Indokolás [44]). Az e döntésben foglaltakat megerősítette és a fenntartotta a 16/2016. (X. 20.) AB határozat és a 17/2016. (X. 20.) AB határozat is, egyértelműsítve azt, hogy az Alkotmánybíróság által meghatározott szempontokat nem egyik vagy másik tényállási elem kiemelésével, hanem minden releváns helyzetben a körülményekhez igazodó összetett mérlegeléssel kell figyelembe venni. A 17/2016. (X. 20.) AB határozat Indokolásának [29] bekezdése szerint „[a] bírósági jogalkalmazásnak tehát abban az értelmezési tartományban kell mozognia, amit az Alkotmánybíróság az Alaptörvény IX. cikke tekintetében az Abh.-ban [28/2014. (IX. 29.) AB határozat] kialakított. Nem elegendő, ha a bíróságok az Abh. indokolásának egyes részeit kiemelik, míg az alkotmányos értelmezés más részeinek nem tulajdonítanak jelentőséget.” {Hasonlóan 3021/2018. (I. 26.) AB határozat, Indokolás [20]}. A mérlegelés módját és szempontjait részletezte az Alkotmánybíróság a 3/2017. (II. 25.) AB határozatban is, megismételve, hogy „a bíróságoknak az eléjük vitt jogvita elbírálása során a sajtószabadság megfelelő alkotmányos védelme érdekében a tudósítással érintett helyzet teljességét kell megvizsgálniuk.” (Indokolás [24])
- [28] 3.3. A jelen indítvány elbírálása során figyelembe veendő az is, hogy a most vizsgálandó kérdéshez egyes elemeiben hasonló problémát a közelmúltban vizsgált már az Alkotmánybíróság, a 3313/2017. (XI. 30.) AB határozatban. Abban az ügyben ráadásul az ottani indítványozóról – kitakarás nélkül – egy olyan képet tettek közzé, amelyet az előzetes letartóztatásának fenntartásáról döntő bíróság elé vezetésekor készítettek, és amely őt öltönyben, de bilincsben és vezetősíjjal ábrázolja. Ennek a képnek a büntetőeljárásról beszámoló cikkel együtt történt közzétételét akkor az indítványozó az ártatlanság védelmére hivatkozással kifogásolta, indítványát azonban az Alkotmánybíróság elutasította. A Kúria ezen ügyben vizsgált Pfv.IV.21.840/2015/5. számú ítélete ugyanakkor a most vizsgálandó alkotmányossági probléma kapcsán is releváns érveket fogalmazott meg. A 3313/2017.

(XI. 30.) AB határozat indokolása szerint a Kúria „kiemelte, hogy a sajtószerv helyreigazítás kötelezettsége nélkül, objektív módon tudósíthat valamely büntetőeljárás aktuális állásáról. A Kúria hangsúlyozta, hogy a tudósítással szemben követelmény az, hogy az összhangban álljon az adott eljárás aktuális állásával, és tartsa tiszteltben az ártatlanság vélelmét. [...] Mindezen körülmények figyelembevételével a Kúria a konkrét esetben arra a következtetésre jutott, hogy a közszereplő indítványozónak közszereplői tevékenysége kapcsán vele szemben folytatott büntetőeljárás során az eljárás tárgyától nem lehet eltekinteni, az adott eljárás egyértelműen közérdeklődésre számot tartó olyan esemény volt, amelyről a sajtószervek jogosultak voltak objektív módon beszámolni. Tekintettel arra, hogy a büntetőeljárás tárgya az indítványozó közszereplői minőségéhez kapcsolódott, az arról való tudósítás céljából fénykép készítése és közzététele a Kúria szerint nem minősül az indítványozó képmásával történő visszaélésnek. A jelen esetben képmással való visszaélés a Kúria szerint csak akkor lenne megállapítható, ha a felvétel a tudósítás szöveges tartalmától függetlenül az indítványozó személyét önmagában is megalázó helyzetben ábrázolja. [...] A Kúria hangsúlyozta, hogy a közérdeklődésre számot tartó eseményről való tudósítás joga és lehetősége elsőbbséget élvez az indítványozó képmás védelméhez fűződő jogához képest, figyelemmel arra is, hogy a képmással illusztrált tudósítás az indítványozó közszereplői tevékenységével hozható összefüggésbe.” (Indokolás [14]–[16]) Az indokolás [56] bekezdésében maga az Alkotmánybíróság is megismételte a Kúria ezen érveit, és azokat osztotta.

- [29] Mindezek mellett annak is jelentőséget tulajdonított az Alkotmánybíróság, hogy e fenti határozattal elbírált ügyben köztudomású ténynek minősült, hogy az ottani indítványozót előzetes letartóztatásba helyezték, a sajtóban megjelent képi ábrázolás pedig ezt mutatta be (Indokolás [59]). A Kúria itt ismertetett érvelése elmozdulást jelent a korábbi bírói gyakorlattól, amely – ahogyan az a jelen alkotmányjogi panaszban támadott Fővárosi Ítélet 7.Pf.20.534/2016/4. számú ítéletében is megjelenik – egyértelműen rögzítette, hogy a bírósági tárgyalóteremben, nyilvános tárgyaláson, a büntetőeljárás vádlottjaként történő megjelenés nem nyilvános közszereplés, ezért ilyen alkalomkor közszereplő személyről is csak a hozzájárulása alapján készíthető hang- vagy képfelvétel.
- [30] Végül szükséges megemlíteni a 3021/2018. (I. 26.) AB határozatot is, amelyben az Alkotmánybíróság nem látta indokoltnak felülbírálni az ügyben eljáró bíróságok mérlegelését arról, hogy a perbeli jogi képviseletet ellátó rendőrségi jogtanácsosok képmás védelméhez való joga védelmet érdemel az indítványozók szólás- és sajtószabadsághoz való jogával szemben, amelyet – az ott elbírált konkrét jogvitában – olyan módon kívántak gyakorolni, hogy a tárgyaláson a bíróság tiltó végzése ellenére kép- és hangfelvételt készítettek a jogtanácsosokról, amelyet utóbb, az érintettek hozzájárulása nélkül, egy internetes videó-megosztó portálon közzé is tettek, olvashatóan megjelenítve az érintettek nevét és a perben betöltött képviselői állásukat is. A határozat indokolása szerint: „[a]z Alkotmánybíróság megállapította, hogy a jelen ügy tényállásában nem szerepel olyan körülmény, amely alapján a bíróságoknak ezt a mérlegelését alkotmányossági szempontból felülbírálna. A korábban kifejtettek szerint nem minősül ilyen körülménynek önmagában az, hogy a peres eljárás tárgya egy kétségtől kiemelkedő jelentőségű közéleti vitához, a 2006 őszi rendőri visszaélésekhez kötődik, mivel a tárgyalóterem szituációja a közügyek szokásos megvitatásához képest más szempontokat helyez előtérbe, és ezek felülírására különös érvekre van szükség. Adott esetben ilyen érv lehetne a képfelvétellel érintettekhez kötődő valamely sajátos körülmény, amely az alkotmányjogi mérlegelésben nyilvánvaló relevanciával bír. Jelen ügyben azonban ilyen körülmény nem állapítható meg: a képmáshoz való jog alanyai nem közvetlen közhatalom-gyakorlóként vagy közéleti szereplőként voltak érintettek az eljárásban, és a tényállásból nem tűnik ki más olyan információ sem, amely szerint a per alapjául szolgáló közügyben személyükben érintettek lettek volna. Szerepük kizárólag a bírósági tárgyaláson való jogtanácsosi tevékenységre korlátozódott, így nem indokolta a tárgyalóteremhez igazodó szempontok felülírását.” (Indokolás [29]) Az indokolásban foglaltakból a contrario az is következik, hogy más esetekben jogszerűnek minősülhet hasonló felvétel készítése és közzététele, ha az ügy tényállásában szerepel valamilyen azt legitimáló körülmény; vagy pedig a felvétel készítése, illetve közzététele igazolható valamely – az alkotmányjogi mérlegelésben nyilvánvaló relevanciával bíró – sajátos érveléssel. Az Alkotmánybíróság szerint ilyennek minősülhet különösen a felvétel készítésének, illetve közzétételének kontextusa (annak kapcsolata a jelenkori eseményekhez), továbbá az érintettek szerepe (közvetlen közhatalomgyakorlás, közéleti szereplői minőség, a per alapjául szolgáló közügyben fennálló személyes érintettség – ha a felvétel bírósági tárgyaláshoz kapcsolódik).
- [31] 4. A fent kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság megvizsgálta, hogy a jogvita tárgyát képező fénykép, valamint a cikk, amelynek illusztrálására szolgál, a közérdeklődésre számot tartó tájékoztatás körébe tartozik-e.



- [32] E körben az Alkotmánybíróság jelentőséget tulajdonított annak, hogy a cikk témája, a korábban ismertté vált bírósági eljárás olyan esemény volt, amelyet – annak tárgyra, és az eljárásban érintettek személyére tekintettel – a sajtó hosszú időn keresztül kiemelt figyelemmel követett, és amelynek fejleményeiről rendszeresen beszámolt. E büntetőeljárásban a felperes terheltként vett részt, az eljárás tárgya pedig összefüggésben állt korábbi miniszteri tisztségével. Ezen korábbi ügy a jogvita tárgyát képező fénykép és cikk közzétételkor fejlődött be jogerősen, abban a felperest felmentették; azonban a cikk által elemzett interjúban maga a felperes tért ki ismét az őt érintő büntetőeljárásokra, és hozta szóba ezt az ügyet is.
- [33] Ezek alapján egyértelműen megállapítható, hogy a jogvita tárgyát képező fénykép, és a cikk, amelyhez kapcsolódott, közérdeklődésre számot tartó eseményről szóló tudósításnak, a jelenkor történései bemutatásának minősül, amelyben ráadásul a közéleti szereplő felperes – mint korábbi miniszter, a közügyek alakítója és közvetlen közhatalmat gyakorló személy – érintettsége köztudomású tény. Az indítványozó által közölt, illusztrált cikkekre ezért vonatkozik a közügyek vitatását megillető kiemelkedő alkotmányos védelem, melynek értelmében a szólás- és sajtószabadság a közéleti szereplők személyiségének védelmében csak szűk körben – az emberi státuszt közvetlenül megtestesítő emberi méltóság korlátozhatatlan, az emberi státuszt meghatározó lényegére tekintettel – korlátozható.
- [34] 5. Következő lépésként az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy a kifogásolt fénykép és a cikk tartalma egymással összefüggésben áll-e, vagy a fénykép közzététele pusztán a felperes megalázó helyzetben való ábrázolását jelenti-e.
- [35] A fényképen a felperes kitakarás nélkül, felismerhetően látható, amint az aktatáskájával, öltönyben, nyugodt arckifejezéssel ül egy padon – amelyről az ügy fejleményeit figyelemmel követő közönség számára egyértelmű lehet, hogy a vádlottak padja a bírósági tárgyalóteremben –, miközben körülötte a sajtó munkatársai fényképeznek. A fényképet a fent írtak szerint eredetileg egy másik hírportál munkatársa készítette, a felperes hozzájárulása nélkül a Pesti Központi Kerületi Bíróságon 2011. április 12–13. napjain megtartott folytatódó tárgyaláson. A fénykép egy hírportál honlapján jelenleg is elérhető. Amint az az alkotmányjogi panasz mellékleteként csatolt dokumentumokból megállapítható volt, e fénykép korábbi közlése miatt a bíróság egyszer már megállapította a felperes személyiségi jogai megsértését, és részére nemvagyoni kártérítést is megítélt.
- [36] Az Alkotmánybíróság azonban hangsúlyozza, hogy a jelen alkotmányjogi panasz eljárásnak nem képezi tárgyát a felperes korábbi személyiségi jogi jogvitája (amelyben az akkor hatályos jogszabályi környezet alapján a felperes már kompenzációban is részesült a fénykép elkészítéséért és akkori közzétételéért), csak a Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.534/2016/4. számú – eltérő jogszabályi környezetben, az időközben hatályba lépett Ptk. alapján meghozott – ítéletének az alkotmányossági felülvizsgálata. Ugyan a fénykép eredetileg bírósági tárgyalóteremben készült, és e környezetben felmerülnek speciális szempontok a képmás védelméhez való jog valamint a szólás- és sajtószabadság kollíziója feloldásához – amint ez a 3021/2018. (I. 26.) AB határozatban is szerepel –, azonban a most vizsgált ügyben a képfelvétel készítésének mozzanatát nem kell vizsgálni, a közzététel kapcsán pedig beazonosíthatók olyan speciális körülmények, amelyek ennek jogszerűsége és indokoltsága mellett szólnak (kapcsolat a jelenkori eseményekhez, köztudomású tény a közéleti szereplő felperes közvetlen, személyes érintettsége a per alapjául szolgáló közügyben). Ebből kifolyólag, még ha a jogvita tárgyát képező képfelvétel elkészítését korábban a bíróság jogsértőnek mondta is ki, és ahhoz polgári jogi szankciót fűzött, most már ez a fénykép létezik, felhasználásának alkotmányossága pedig konkrét esetben, konkuráló alapjogok ütköztetésével külön vizsgálható. Önmagában a Ptk. szerinti jogellenességből ugyanis még nem következik automatikusan egy ilyen alapjogi kollízió – jelen esetben a sajtószabadság, valamint a közéleti szereplők, közhatalmat gyakorlók személyiségvédelme összeütközésének – feloldása.
- [37] A jelen ügyben, a fénykép közzététele kapcsán a felperes képmáshoz fűződő joga korlátozásának alkotmányosságát vizsgálva a következőket lehetett megállapítani. Az indítványozó által közzétett cikk egy a felperes által adott interjút elemzett, idézve a felperes több állítását is a vele szemben folyt büntetőeljárások kapcsán. A hangsúlyozottan illusztrációként használt fénykép így azt a valóságban is megtörtént szituációt ábrázolta, amelyet a közzétett cikk – és a felperes interjúja – is felidézett, vagyis, hogy a felperes vádlott volt a korábbi ügyben. A cikk emellett már a bevezetőjében, a második mondatban egyértelművé teszi, hogy a felperest jogerősen felmentették a hivatali visszaélés vádjától, ezért megállapítható, hogy a beszámoló az eljárás aktuális állásával összhangban állt, annak eredményéről objektív módon tudósított. Megjegyzi az Alkotmánybíróság azt is, hogy a felperes tekintetében a büntetőeljárás jogerős lezárultát követően az ártatlanság vélelmének megsértése már nem értelmezhető – összhangban a 3313/2017. (XI. 30.) AB határozat indokolásának [60] bekezdésében írtakkal.

A helyzet teljességét tekintve ezért megállapítható, hogy a felperest ábrázoló fénykép szorosan összefügg a cikk szöveges tartalmával és az ott elemzett felperesi interjúban említett, közérdeklődésre számot tartó bírósági eljárással, amely a korábbi politikus és miniszter felperes közéleti szereplői minőségéhez, tisztségéhez kapcsolódott. A fénykép nem ábrázolja megalázó helyzetben, súlyosan bántó vagy az emberi méltóság korlátozhatatlan, az emberi státuszt meghatározó lényegét sértő módon a felperest.

- [38] Mindezek miatt a jogvita tárgyát képező fényképnek a felperes hozzájárulása nélküli felhasználása illusztrációként a jelen ügyben szereplő cikkben nem alkalmas az objektív méltóságérzet megsértésére, a felperes képmáshoz fűződő jogának arányos korlátozását jelenti, és nem minősül visszaélésnek a sajtószabadság gyakorlásával.
- [39] 6. Az Alkotmánybíróság ezért megállapította, hogy a Fővárosi Ítéltábla 7.Pf.20.534/2016/4. számú ítélete alap törvény-ellenes, ezért azt megsemmisíti.

Budapest, 2018. október 30.

*Dr. Sulyok Tamás s. k.,*  
az Alkotmánybíróság elnöke

*Dr. Czine Ágnes s. k.,*  
alkotmánybíró

*Dr. Horváth Attila s. k.,*  
alkotmánybíró

*Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,*  
alkotmánybíró

*Dr. Juhász Imre s. k.,*  
alkotmánybíró

*Dr. Pokol Béla s. k.,*  
alkotmánybíró

*Dr. Salamon László s. k.,*  
alkotmánybíró

*Dr. Schanda Balázs s. k.,*  
alkotmánybíró

*Dr. Stumpf István s. k.,*  
alkotmánybíró

*Dr. Szabó Marcel s. k.,*  
alkotmánybíró

*Dr. Szalay Péter s. k.,*  
előadó alkotmánybíró

*Dr. Szívós Mária s. k.,*  
alkotmánybíró

*Dr. Varga Zs. András s. k.,*  
alkotmánybíró

*Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró párhuzamos indokolása*

- [40] Egyetértek a rendelkező részben foglalt döntéssel, ugyanakkor szükségesnek tartom az alábbiak kiemelését is.
- [41] 1. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában a sajtószabadság kiemelten védett alapvető jog. A sajtó ugyanis – amint az Alkotmánybíróság a 28/2014. (IX. 29.) AB határozatban kiemelte – „ellenőrzi a közélet szereplőinek, intézményeinek tevékenységét, a döntéshozatal folyamatát, tájékoztatja arról a politikai közösséget, a demokratikus nyilvánosságot (a »házőrző kutya« szerepe). A sajtószabadság, a szabad sajtó intézménye nemzetközi egyezményekben, dokumentumokban is rögzített védelmének – és felelősségének – alapvető indoka tehát az egyéni véleményalkotáshoz elengedhetetlen közlések, a közérdekű információk teljességének nyilvánosságra kerülése, a »hivatalos helyes állásponton« alapuló monopolisztikus »közvélekedés« kialakulásának elkerülése” (Indokolás [16]).
- [42] E szempontokra figyelemmel kiemelten lényegbevágó a sajtószabadsággal kapcsolatos alkotmánybírósági gyakorlatnak az érvényesítése a hazai alapjogvédelem rendszerében.
- [43] 2. Az alkotmányossági szempontok érvényre juttatásával összefüggésben fontosnak tartom kiemelni, hogy az Alaptörvény 28. cikke alkotmányos kötelezettségként írja elő, hogy a bíróságok ítélező tevékenységük során a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék [pl. 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]; 28/2013. (X. 9.) AB határozat, Indokolás [29]; 3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [17]]. Ebből a kötelezettségből következik, hogy a bíróságnak a jogszabályok adta értelmezési mozgáster keretein belül azonosítania kell az elé kerülő ügy alapjogi vonatkozásait, és a bírói döntésben alkalmazott jogszabályokat az érintett alapjog alkotmányos tartalmára tekintettel kell értelmeznie. A bírói döntések alkotmányossági felülvizsgálatát lehetővé tevő alkotmányjogi panasz (Abtv. 27. §) az Alaptörvény 28. cikkének érvényesülését szolgáló jogintézmény. Ilyen panasz alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való össz-

hangját vizsgálja, vagyis azt, hogy a jogszabályok alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e.

- [44] Önmagában azonban az a tény, hogy egy ügynek alapjogi relevanciája van, nem eredményezheti, hogy az eljáró bíróságok az ügy szakjogi megítélését figyelmen kívül hagyhatják. A bíróságoknak arra kell törekedniük, hogy az előttük folyamatban lévő ügyben alkalmazandó anyagi jogi és eljárásjogi normák adta értelmezési mozgástér keretein belül az ügy alapjogi érintettségére tekintettel legyenek, és az érintett alapjog alkotmányos tartalmát döntésükben – összhangban az alkalmazandó normákkal – érvényre juttassák. Ha pedig az alkalmazandó normának nincs ilyen értelmezési lehetősége, a norma alaptörvény-ellenes.
- [45] 3. Az adott esetben a másodfokú bíróság annak tulajdonított döntő jelentőséget, hogy a „bírósági tárgyalóteremben, nyilvános tárgyaláson, a büntetőeljárás vádlottjaként történő megjelenés nem nyilvános közszereplés” (Indokolás [25]–[26]), továbbá, hogy „a perben kifogásolt cikkhez illusztrációként felhasznált képfelvétel nem a konkrét tudósítás tárgyát képező eseményről [...], hanem a felperessel szemben indult büntetőeljárásban az évekkel korábban tartott tárgyaláson készült” (Indokolás [27]).
- [46] 3.1. A másodfokú bíróság döntését a Ptk. 2:48. § (1) bekezdésére és a régi Be. 74/B. § (1) bekezdésére alapította. E rendelkezések együttes értelmezése alapján megállapította, hogy „a tárgyaláson a hang- vagy képfelvétel készítésének megengedhetősége kérdésében nem tesz különbséget a bírósági tárgyaláson jelenlévők közszereplői minősége szerint, ezért a büntetőeljárásban tartott bírósági tárgyaláson jelenlévő közszereplő személyről is csak a hozzájárulása alapján készíthető hang- vagy képfelvétel.” A másodfokú bíróság kiemelte továbbá azt is, hogy a „következetes ítélkezési gyakorlat szerint a büntetőeljárás megindítása, emiatt kényszerintézkedés alkalmazása az egyébként közszereplő személyt is magánszemélyként érinti, ezért az ilyen eseményről fényképfelvétel készítése, nyilvánosságra hozatala csak az érintett személy hozzájárulásával jogszerű.” A hozzájárulás hiányában pedig személyhez fűződő jogot sért.
- [47] Az adott ügy alapjogi relevanciájával összefüggésben fontosnak tartom kiemelni, hogy az Alkotmánybíróság több, mint két évtizede következetesen követett értelmezése szerint a véleménynyilvánítás szabadsága akkor követel kiemelt védelmet „amikor közügyeket és a közhatalom gyakorlását, a közfeladatot ellátó, illetve a közéletben szerepet vállaló személyek tevékenységét érinti. [...] A demokratikus társadalom létezésének és fejlődésének nélkülözhetetlen eleme [ugyanis] a közügyek vitatása, amely feltételezi a különböző politikai nézetek, vélemények kinyilvánítását, a közhatalom működésének bírálatát.” [36/1994. (VI. 24.) AB határozat, ABH 1994, 219, 228.; lásd még: 57/2001. (XII. 5.) AB határozat, ABH 2001, 484, 494.]
- [48] Erre tekintettel az Alkotmánybíróság gyakorlatában jellemzően a politikai jellegű közéleti szólások szabad kinyilvánítását tekinti a véleménynyilvánítás szabadsága legbensőbb védelmi körének [pl. 5/2015. (II. 25.) AB határozat, Indokolás [28]]. Ezekben az esetekben a véleménynyilvánítási szabadságból fakadó alkotmányjogi mércét különös szigorral szükséges érvényre juttatni, vagyis az ilyen jellegű szólások erősebb védelmet élveznek, és korlátozásuk csak a legszűkebb körben nyerhet igazolást [7/2014. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [45]].
- [49] Az adott esetben ezért, úgy gondolom, hogy meghatározó jelentősége van annak – amint ezt a jelen határozat indokolása is kiemeli –, hogy a cikk témája egy olyan büntetőeljárás volt, amelynek lefolytatását – közérdeklődésre számot tartó eseményként – a sajtó hosszú időn keresztül kiemelt figyelemmel követte. Ebben a büntetőeljárásban a felperes vádlottként vett részt, és az ügy tárgya közhatalmi tevékenységével (miniszteri megbízatásával) állt összefüggésben.
- [50] A másodfokú bíróság ugyanakkor annak tulajdonított döntő jelentőséget, hogy a korábbi bírói gyakorlat szerint a büntetőeljárásban való részvétel nem minősül közszereplésnek, és az érintett (ábrázolt) személy hozzájárulására volt szükség a róla szóló fényképfelvétel elkészítéséhez.
- [51] Véleményem szerint azonban, ez a jogértelmezés nem juttatja kifejezésre a fentiekben hivatkozott alkotmányossági szempontok mellett a hatályos Ptk. 2:44. §-ában foglaltakat sem. A Ptk. 2:44. §-a ugyanis úgy rendelkezik, hogy „[a] közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok gyakorlása a közéleti szereplő személyiségi jogainak védelmét szükséges és arányos mértékben, az emberi méltóság sérelme nélkül korlátozhatja”. Ennek jogalkotói indoka kifejezetten hangsúlyozta, hogy „[é]vtizedes elmaradást pótol a törvény azzal, hogy a közéleti szereplők személyiségi jogainak alacsonyabb védeltségére vonatkozó – a bírói gyakorlat által már kidolgozott – szabályt törvényi szintre emeli, a közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok érvényesülése érdekében.”
- [52] A fentiek mellett, úgy gondolom, nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy a 3313/2017. (XI. 30.) AB határozattal felülvizsgált ítéletben a Kúria a korábbi bírói gyakorlaton változtatott. A büntetőeljárásban résztvevő sze-

mélyek képmás védelméhez fűződő jogával összefüggésben megállapította, hogy „az Emberi Jogok Európai Bíróságának újabb gyakorlata, illetve az Alkotmánybíróság legújabb határozataiban megnyilvánuló további vizsgálati szempontok alapot adhatnak az eddig követett bírói gyakorlat árnyaltabbá tételére”. Ennek eredményeként elvi érveléssel kimondta, hogy „[k]özeleti szereplő közszereplésével kapcsolatban folytatott büntetőeljárásról szóló tudósításban közeleti szereplő képmása az adott eljárásról szóló tudósítás körében – ha a képmás a konkrét eljárás során készült – adott személy konkrét hozzájárulása nélkül is felhasználható”.

- [53] 3.2. A jelen ügyben a másodfokú bíróság a támadott döntésében megállapította azt is, hogy a felperesről készült fényképfelvétel nincs összefüggésben a sajtóközlemény tárgyával, ezért „a nem a tartalomhoz tartozó fénykép ilyen módon történő felhasználása a személyiségi jogok aránytalan sérelmével jár”.
- [54] Ezzel összefüggésben ugyanakkor fontosnak tartom kiemelni, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében éppen arra mutatott rá, hogy az „írás kifejezetten és kizárólagosan a felperes korábbi büntető ügyével foglalkozik”. A személyiségi jogi perre okot adó fényképfelvétel ezért egy közérdeklődésre számot tartó eseményről szóló sajtótudósításhoz kapcsolódó – a tudósítás tartalmával összefüggésben álló – képi illusztráció. Ennek felhasználása, álláspontom szerint, nem alapozza meg a felperes személyiségi jogának a sérelmét.
- [55] 4. A fentiekben kifejtettek alapján megállapítható, hogy az adott ügy alapjogi relevanciája több vonatkozásban merült fel, és a másodfokú bíróság a felperes képmáshoz fűződő jogának adott elsőbbséget, amikor megállapította, hogy az adott ügyben a személyiségvédelem korlátozása a sajtószabadság biztosítása érdekében nem indokolt. Ezzel a következtetéssel – figyelemmel a 3313/2017. (XI. 30.) AB határozatban, és ezen határozattal felülvizsgált kúriai ítéletben foglaltakra – nem értettem egyet.

Budapest, 2018. október 30.

*Dr. Czine Ágnes s. k.,  
alkotmánybíró*

*Dr. Salamon László alkotmánybíró különvéleménye*

- [56] Az alkotmányjogi panasz nézetem szerint olyan alkotmányjogi problémát vet fel, melynek mikénti megválaszolása túlmutat a jelenlegi ügy keretein.
- [57] A büntetőeljárás korábbi és jelenlegi rendelkezései a vádlotról történő felvétel készítését a vádlott hozzájárulásához kötötték és kötik. Ezen szabályozásnak aligha vitatható az alapjogi vonatkozása; a fénykép személyes adat, amely az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésének védelme alatt áll. A régi Be. említett rendelkezései adott speciális helyzetre vonatkoztatva ezt a védelmet realizálják; törvényi szinten korlátozva ezen alapjoggal szemben más alapjog érvényesíthetőségét. Kérdés, hogy a Ptk. 2:44. §-ának rendelkezése, amely egyébként az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében írt – nézetem szerint a jogalkotó feladatául szabott – szükségességi-arányossági teszt elvégzését általános szabály formájában a jogalkalmazóra ruházza, felülírja-e a régi Be. említett speciális szabályának kategorikus rendelkezését.
- [58] A kérdést a konkrét ügyre vonatkoztatva: egy – korábbi bírósági ítéletben megállapítottan – a régi Be. tiltása ellenére jogellenesen készült fénykép a Ptk. 2:44. §-ának következtében elveszti-e korábban megállapított jogellenes jellegét, és ennek folytán, illetve arra tekintettel, hogy jelen esetbeni közzététele nézetem szerint sem tekinthető öncélúnak, megalázóknak, vagy a tájékoztatás tárgyát képező üggyhöz nem kapcsolhatónak, utólagos felhasználása lehetséges-e az érintett személy hozzájárulása nélkül.
- [59] A határozat az indítvány elbírálásának részben eltérő megközelítése következtében a fent részletezett és az üggytől el nem választható alkotmányjogi dilemmára nem adott egyértelmű választ, ezért azt nem tartom a szükséges mértékben megalapozottnak.

Budapest, 2018. október 30.

*Dr. Salamon László s. k.,  
alkotmánybíró*



## Dr. Stumpf István alkotmánybíró különvéleménye

- [60] Nem értek egyet a határozattal. Álláspontom szerint a bírói döntés nem sértette az Alaptörvény IX. cikkében biztosított sajtószabadságot.
- [61] A megsemmisített bírói ítélet az indítványozóval (közvetve az általa üzemeltetett hírportállal) szemben indult polgári pert zárta le jogerősen. A felperes személyiségi jogának megsértését kérte megállapítani egy róla készített fényképfelvétel közzététele miatt. Az évekkel ezelőtti felvétel a felperest bírósági tárgyalóteremben, büntetőeljárás hatálya alatt, a vádlottak padján ülve ábrázolja. E tárgyalótermi felvételt az érintett hozzájárulása nélkül készítették. A polgári perben hozott jogerős ítélet megállapította, hogy az indítványozó (hírportál) megsértette a felperes képmáshoz való jogát. Ezt az ítéletet semmisítette meg az Alkotmánybíróság, privilegiálva a sajtó szabadságát, szemben a vádlott személyiségvédelemhez való jogával.
- [62] Alaposabb megfontolást igényelt volna a jogok rivalizálásának, illetve korlátozhatóságának megítélése. Döntésében az Alkotmánybíróság egyáltalán nem vette figyelembe, hogy a tárgyalótermi képfelvétel készítésének, illetve közzétételének, s ezáltal a sajtószabadságnak a korlátozását nem pusztán a peres felek, így a vádlott személyiségvédelme, hanem a tisztességes eljáráshoz való joga is indokolja.
- [63] Gyakori jelenség, hogy a politikai csatározások tárgyát képező események a bíróságokon kötnek ki, a sajtó pedig érthetően az ilyen ügyekkel kapcsolatban feladatának érzi, hogy tudósítson (illetve kommentáljon is). A véleménynyilvánítás, illetve a sajtó szabadsága így szükségképpen verseng a peres felek, illetve a vádlott jogával. Mindenekelőtt az emberi méltósághoz, illetve személyiségvédelméhez való jogával, de a tisztességes eljáráshoz való jogával is, melynek alapján a pártatlan bíróhoz való jog, illetve a bíróságok tekintélyvédelme (*fairness*) egyaránt felhívható.
- [64] Dogmatikai értekezésében Bárd Károly rámutat: „A véleménynyilvánítás szabadságának nem kizárólag [...] a pártatlan bíróhoz való jog lehet a korlátja, hanem a *fairness* követelménye is, és a vádlottakat, valamint az eljárás egyéb résztvevőit megillető szubsztantív jogok. Ez utóbbi esetekben a korlátozás nevesített legitim oka a »bíróságok tekintélyének megóvása«. Noha a bírói eljárások tárgyát gyakorta képezik a politikai szférához kapcsolódó ügyek, és bár maga az igazságszolgáltatás működése is közügy, a véleménynyilvánítás szabadsága mégis jelentős mértékben korlátozható, hiszen ilyenkor ez »egy másik alanyi alapjog« védelmében történik. A pártatlan bíróhoz és a fair eljáráshoz való jog pedig abszolút érvényű, erős jogok. Ezért korlátozhatják a véleménynyilvánítás szabadságát, még olyankor is, amikor a sajtó közszereplők ellen folyó, és hivatali működésükkel kapcsolatban indult eljárásról tudósít, illetve ilyet kommentál.” (Lásd: Bárd Károly: Emberi jogok és büntető igazságszolgáltatás Európában. A tisztességes eljárás büntetőügyekben – emberijog-dogmatikai értekezés. Budapest, Magyar Hivatalos Közlönykiadó, 2007. 170. oldal)
- [65] Lényeges tehát, hogy amikor a véleménynyilvánítás, illetve a sajtó szabadságát a tárgyalóteremben korlátozzák, akkor ezt a perben résztvevőknek az igazságszolgáltatás működését biztosító alanyi alapjoga, mégpedig abszolút érvényű jogai, a pártatlan bíróhoz való jog és a fair eljáráshoz való jog védelme érdekében is teszik. (Tehát nem az emberi méltósághoz való jog vagy a magánszféra általában vett védelme az egyedüli indok.) Az Európai Emberi Jogi Egyezmény 10. cikk 2. bekezdése kifejezetten nevesíti is, hogy „a bíróságok tekintélyének és pártatlanságának fenntartása” a véleménynyilvánítás szabadságának korlátozását teheti szükségessé. Mindenekelőtt azért, mert a perben résztvevők jogainak védelme révén válik a bíróság olyan intézménnyé, ami megalapozza a közösség belé vetett bizalmát, hogy alkalmas a jogok és kötelezettségek megállapítására, a jogviták eldöntésére, képes lesz elfogulatlan bírói döntések meghozatalára. Továbbá azért, amire a Német Szövetségi Alkotmánybíróság is hivatkozik egy 2001-es ítéletében: A tárgyalótermi hang- és képfelvétel készítése a tisztességes eljárás és a tényállás felderítésének zavartalansága érdekében is kizárható. Sok ember megváltoztatja a magatartását a kamerák és hangrögzítők jelenlétében. Az eljárás tisztessége veszélyeztetett, ha – különösen a büntetőeljárásban – a vádlottak és a tanúk a médiafelvétel következtében tartózkodnak attól, hogy olyan intim, kínos vagy tisztességtelen körülményeket adjanak elő, amelyek a tényállás tisztázása szempontjából fontosak. Az eljárás külső lefolyását is befolyásolhatja egy forgatócsoport jelenléte és tevékenysége, kamerák felállítása, működtetése. [Lásd: BverfGE 103, 44, 68–69. E döntésre hivatkoznak: Gellér Balázs – Bárányos Bernadett – Gondi Anilla: A sajtó szerepe a büntetőeljárásban. In: Csehi Zoltán – Koltay András – Navratyil Zoltán (szerk.): A személyiség és a média a polgári és a büntetőjogban. Az új Polgári Törvénykönyvre és az új Büntető Törvénykönyvre tekintettel. Budapest, Wolters Kluwer, 2014., 457. oldal.]
- [66] Ajánlatos lett volna még az egyébként a testület által hivatkozott 3021/2018. (I. 26.) AB határozat érveit is alaposabban fontolóra venni, kiváltképp a tárgyalótermi nyilvánossággal összefüggésben. „A fénykép- és videofel-

vétel készítése tekintetében a szólás- és sajtószabadság gyakorlásának mércéi eltérnek egyfelől a bírósági tárgyalóterem és tárgyalás, másfelől az egyéb helyszínek (jellemzően nyilvános közterületek) és ott zajló közéleti események kontextusában. Míg utóbbi körben a jelenkor eseményeinek megörökítése és tudósítása elé kivételes esetben gördíthető csak akadály, addig előbbi körben részletes törvényi szabályozásnak lehet helye, mindekelőtt a bíróság függetlensége, pártatlansága, az ítékezés minden külső befolyástól mentes biztosítása, a perbeli cselekmények zavartalansága, illetve az eljárásban résztvevők érdekeinek védelme érdekében. A tárgyalás nyilvánossága, mint az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésében is nevesített garanciális alapelv mindekelőtt a tárgyalóterem nyilvánosságát, a bírósági eljárás és döntés figyelemmel követhetőségét jelenti. Alapvető indoka nem a közéleti vita általános információs érdeke, hanem az eljárásban érintettek védelme azzal, hogy jogaikról a bíróság a tárgyalás nyilvánosságának színe előtt döntsön. A tárgyalóterem ugyanis önmagában nem a közügyek vitájának fóruma, hanem a vádról vagy a peres felek jogairól döntő igazságszolgáltatás helyszíne. Az igazságszolgáltatás általános és a perben résztvevők speciális érdekei, jogai mentén a tárgyalóterem sajtónyilvánossága tehát másképp ítélandó meg, és a sajtószabadság korlátozása ez esetben szélesebb körben minősülhet indokoltnak, mint a közügyekről, jelenkori eseményekről szóló szokásos tudósítások kapcsán” (Indokolás [26]).

- [67] Mindezek alapján a tisztességes eljáráshoz való jog önmagában is kellőképpen indokolja azt a büntetőeljárás törvényi előírást, hogy a bírósági tárgyaláson jelenlévő személyről – a bíróság tagjain, a jegyzőkönyvvezetőn, az ügyészen és a védőn kívül – csak az érintett hozzájárulásával szabad készíteni. [Lásd a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 108. § (2) bekezdését, illetve a régi Be. 74/B. § (1) bekezdését.] Kétlem így azt, hogyha korlátozzák a perben résztvevőkről, különösen pedig a vádlottról a tárgyalótermi hang-, illetve képfelvétel készítését (s ennek közzétételét), akkor ez sérthetné a véleménynyilvánítás, illetve a sajtó szabadságát. (Mellesleg ha ez így lenne, akkor a sajtó szabadságának sérelmét kellene megvalósulva látnunk az összes olyan országban, ahol szigorúan – szigorúbban – tiltják a tárgyalótermi hang-, illetve képfelvételt, és ennek felhasználását, mint pl. az USA Legfelső Bíróságán; Németországban: § 169 Satz 2 des Gerichtsverfassungsgesetzes; Franciaországban: Code de procédure pénal 308. cikke stb.)
- [68] A fentieket figyelembe véve nem tudom támogatni azt az érvelést sem, amelyik különbséget próbál tenni a tárgyalóteremben történő képfelvétel készítésének, illetve e felvétel közzétételének jogszerűsége között. Ha a tárgyalótermi hang- és képfelvétel készítése abszolút érvényű, alanyi jogokat, a pártatlan bíróhoz és a fair eljáráshoz való jogot veszélyezteteti (és nem mellesleg a büntetőeljárás törvénybe is ütközik), akkor miért lennének az említett alapvető jogok kevésbé veszélyeztetve a jogsértő módon készített tárgyalótermi felvételek közzététele által? Nem ugyanúgy veszélyezteteti talán a bíróságba vetett bizalmat, a tisztességes eljárás útján elfogulatlan bírói döntések meghozatalához való jogot, ha a tárgyalótermi hang- és képfelvételek készítése és széleskörű sajtóközvetítése miatt a felek egyáltalán nem, vagy csak tartózkodással tudnak bírósághoz fordulni, illetve részt venni az eljárásban?
- [69] Messzemenő negatív következménye lehet végül annak, ha a hang- és képfelvétel felhasználhatóságát érintően indifferenssé válik, hogy jogsértő módon készítették-e. Az Alkotmánybíróság egy ilyen jogértelmezéssel a személyiségvédelmet (de a szellemi tulajdonhoz fűződő jogok, továbbá a magánszféra védelmének is) általánosságban alááshatja. A határozat szerint a felvétel felhasználhatósága nem függ attól, hogy azt az érintett személyiséghez való jogának megsértésével készült, mondván „most már ez a fénykép létezik”. Valóban elég, hogy egy felvétel, egy személyes adat, a szellemi tulajdon jog tárgya, stb. létezik, felhasználhatóságát érintően nem számít, hogy hogyan keletkezett és jogszerűen jutott-e a felhasználóhoz?
- [70] Mindezek megfontolása, körütekintő mérlegelése a jelen ügyben helyes, helyesebb döntést eredményezett volna.

Budapest, 2018. október 30.

Dr. Stumpf István s. k.,  
alkotmánybíró

• • •